

Nyíregyházi Egyetem - kutatási témák összegzése - 2022-2025

A Nyíregyházi Egyetemen tizenegy intézetében az alábbi tudományágakban és témákban folyt *kutatómunka* 2022-2025 között:

Az *Alkalmazott Humántudományok Intézetében* szociálpedagógia, pszichológia, pedagógusképzés és oktatásfejlesztés területeken folynak kutatások. A szociálpedagógiai kutatások témái közé tartozik a társadalmi és gazdasági térszerkezet, a területi egyenlőtlenségek, az életminőség, a támogatott lakhatás, a közösségi gondozás, a fogyatékkal és pszichiátriai diagnózissal élő személyek társadalmi integrációja, valamint a fiatal felnőttek életútja és munkaerőpiaci beilleszkedése. A pszichológiai kutatások az alapvető pszichológiai szükségletek, a tanulmányi motiváció, a fiatal felnőttkori krízisek, a szakmai identitásformálódás, a szexuális edukáció, valamint a családi és munkahelyi szerepek összeegyeztetésének kérdéseit vizsgálják. A pedagógiai és oktatásfejlesztési kutatások a tanárképzés történeti és elméleti kérdéseire, a pályaszocializációra, a szakmai hálózatokra, a gyakorlatorientált tanárképzés tapasztalataira, az olvasáskultúrára, valamint az életen át tartó tanulásra, az interkulturális tanulási környezetekre, a tudástranszferre és a digitális kompetenciák, különösen a mesterséges intelligencia oktatási alkalmazásának vizsgálatára irányulnak.

A *Gazdálkodástudományi Intézetben* a *gazdaságtudományok* területén a kutatások a gazdasági, társadalmi és oktatási folyamatok komplex vizsgálatára irányulnak. Fő fókuszuk a vállalkozások működése és versenyképessége, értékteremtési folyamatai, a vállalkozói ökoszisztéma, valamint az agrár- és élelmiszeripari vállalatok teljesítménye. Kiemelt terület továbbá a környezettudatos és tudatos fogyasztói magatartás, a fenntartható kereskedelem kérdésköre, a pénzügyi tudatosság, pénzügyi kultúra, az oktatás és a munkaerőpiac kapcsolatának, továbbá a turizmus gazdasági aspektusainak vizsgálata.

A *Környezet- és Természettudományi Intézetben* biológiai tudományokban, kémiai tudományokban, valamint környezet- és földtudományokban folynak kutatások. Az egyes részterületek között találunk kutatási témákat az ökológia, hidrobiológia, hidrobotanika, biodiverzitás-monitorozás, mikrobiológia, humánbiológia/történeti antropológia, molekuláris biológia, élesztőgenetika, analitikai kémia, szerves kémia, történeti földrajz, településföldrajz, geoinformatika és a gazdaságföldrajz különböző szegmenseiben.

A *Matematika és Informatikai Intézetben* matematika tudományterületen jelentős a diadikus harmonikus analízis területeire és alkalmazására irányuló kutatási tevékenység. Kutatások folynak továbbá a geometria, a függvényegyenletek és egyenlőtlenségek, az alkalmazott statisztikai elemzések valós adatokon és a közösségi közlekedés keresleti oldalának komplex matematikai eszközökkel való vizsgálata témakörökben. Informatikát illetően a robotika és a mesterséges intelligencia, IoT technológia, számítástudományi vizsgálatok, absztrakt automaták, formális nyelvek és kriptográfia területén folynak kutatások, valamint érintettek a könyvtár-és információtudományi kutatási területek is, elsősorban az elektronikus könyvtári szolgáltatások vizsgálata a 21. században témakörben.

A *Műszaki és Agrártudományi Intézetben* műszaki tudományok területén a környezetbarát megmunkálási technológiák (forgácsolás, szerszámkopás, furatmegmunkálás), ill. a műanyag- és fémalapú additív gyártástechnológiák (alkatrészek és próbatestek méret- és alakhelyessége, felületminősége, mikroszerkezet-fejlesztése, szelektív lézeres olvasztás, felületminőség és a felületi keménység változása) áll a középpontban. Közlekedéstudományokban a fókusz repülési modellek paramétereinek optimalizálására, repülésszimulátorokban alkalmazott hagyományos és 3D vizuális megjelenítési technológiák összehasonlítására, ill drónnal és műholddal készített mezőgazdasági multispektrális felvételek összehasonlítására irányul. Az agrárműszaki területen

hibrid (infravörös-, vákuum-, meleg levegős- és fagyasztva szárítás) élelmiszeripari szárítási technológiák kidolgozása folyik. Agrártudományi területen egyes élelmiszeripari hulladékok és melléktermékek, szennyvíziszapok tápanyag-utánpótló hatásának vizsgálata történik. Másodvetésű takarónövények, illetve többkomponensű takarónövény- keverékek, rovartrágyák, szerves trágyák (pl. granulált baromfitrágya), élelmiszeriparban felhasznált derítőszerek hatásait is vizsgálják szabadföldi mikroparcellás kísérletek keretében. Növényi extraktumok élettani hatásait tanulmányozzák humán tumoros sejtvonalakon. A csípőspaprika fajták, cukkini-, torna- és paradicsomfajták, ill. a szöszösbükköny produktivitás-vizsgálata szabadföldi kísérletekben folyik.

A *Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet* kutatási témái: stilsztika, fordítástudomány, összehasonlító fordításstilsztika; összehasonlító irodalomtudomány; környezetvédelmi politika, az Egyesült Államok környezetvédelmi mozgalmainak története; brit történelem, médiareprezentáció; angol–magyar idiómák vizsgálata; a sikertelen nyelvtanulás szocioökonómiai és kulturális háttere; a XIX. és XX. századi angol és német nyelvű irodalmak; a transzkulturalizmus, a film- és színháztudományok, a roma irodalom és kultúra; az angol regény a 20. században; interkulturális pragmatika; a nyelvi változatossághoz kapcsolódó attitűdök vizsgálata; szókinckutatás, neologizmusok; történeti hely- és személynévkutatás; a magyar földrajzi nevek eredete; a Trianon utáni erdélyi irodalom; a 19. század második felének elbeszélő prózája; a regionális kánonok a második világháború után és a kortárs irodalomban; az abszurd a magyar irodalomban; az ukrán irodalom története; az ukrán és a magyar, mint idegen nyelv oktatásának módszertana; kontaktológia, ukrán lexikológia, dialektológia; nyelv, kultúra és identitás az ukrán diaszpórában Magyarországon.

Óvó- és Tanítóképző Intézet oktatóinak kutatási témái: nonverbális kommunikáció (nyelvtudomány), nyelvtörténet, olvasás- és írástanítás, kreatív-produktív szöveg-megközelítés (módszertan), tanítóképzés Északkelet-Magyarországon 1914-1959 között (neveléstörténet), a fizika ismereteinek alapozása az általános iskola alsó tagozatán (módszertan), olvasáskultúra (módszertan), LEGO® módszertan, mesekutatás, szakrális irodalom (irodalomtudomány), zenei készségek fejlesztése, matematika didaktika.

A *Testnevelés és Sporttudományi Intézetben* a sport-, nevelés- és egészségtudományi területen a testnevelés és sport társadalmi és egészségtudományi hatásainak vizsgálatára vonatkozóan folynak hazai és nemzetközi szintű multidiszciplináris kutatások. A vizsgálatok fókuszában a testnevelés tantárgypedagógiai kérdései, az egészségmagatartás, a humánkineziológia, a rekreáció, valamint a versenysport áll.

Történettudományi és Filozófia Intézetben a történettudományokban Partium-történeti kutatások és a modernkori politikai, vallási szélsőségek, a nemzetközi terrorizmus különböző aspektusainak vizsgálata folyik.

A *Vizuális Kultúra Intézetben* a klasszikus művészeti ágak (festészet, szobrászat, éremművészet, sokszorosító grafika, egyedi rajz, iparművészet) mellett a médiaművészet, kortárművészet és ezek tanítási módszertana területén folynak kutatások. Kutatási területek: az önkifejezés változatos lehetőségeinek feltárása, új technikák, technológiák gyakorlati adaptálása (pl. akciófestés, a progresszív, performatív módszerek megélése, a mozgás nyújtotta önkifejezési lehetőségek, parafrázisok készítése, a csend, a tükör, a szellem és az anyag-Status absolutus képzőművészeti problematikája, kódolás, dekódolás és képi kommunikáció a részvétel alapú alkotói folyamatban). A kortárs művészet mellett a művészettörténet különböző korszakai is kutatásaink középpontjában áll (Északkelet-Kárpátok határrégió posztbizánci művészete, 16-18. sz. tendenciák a kortárs magyar grafikában és festészetben; Serapis ábrázolás analógiái stb.).

A *Zenei Intézetben* a zeneművészet területén jellemzően, zenepedagógiai, szakmódszertani, illetve néprajzi, kultúrtörténeti, előadóművészethez kapcsolódó kutatások zajlanak.